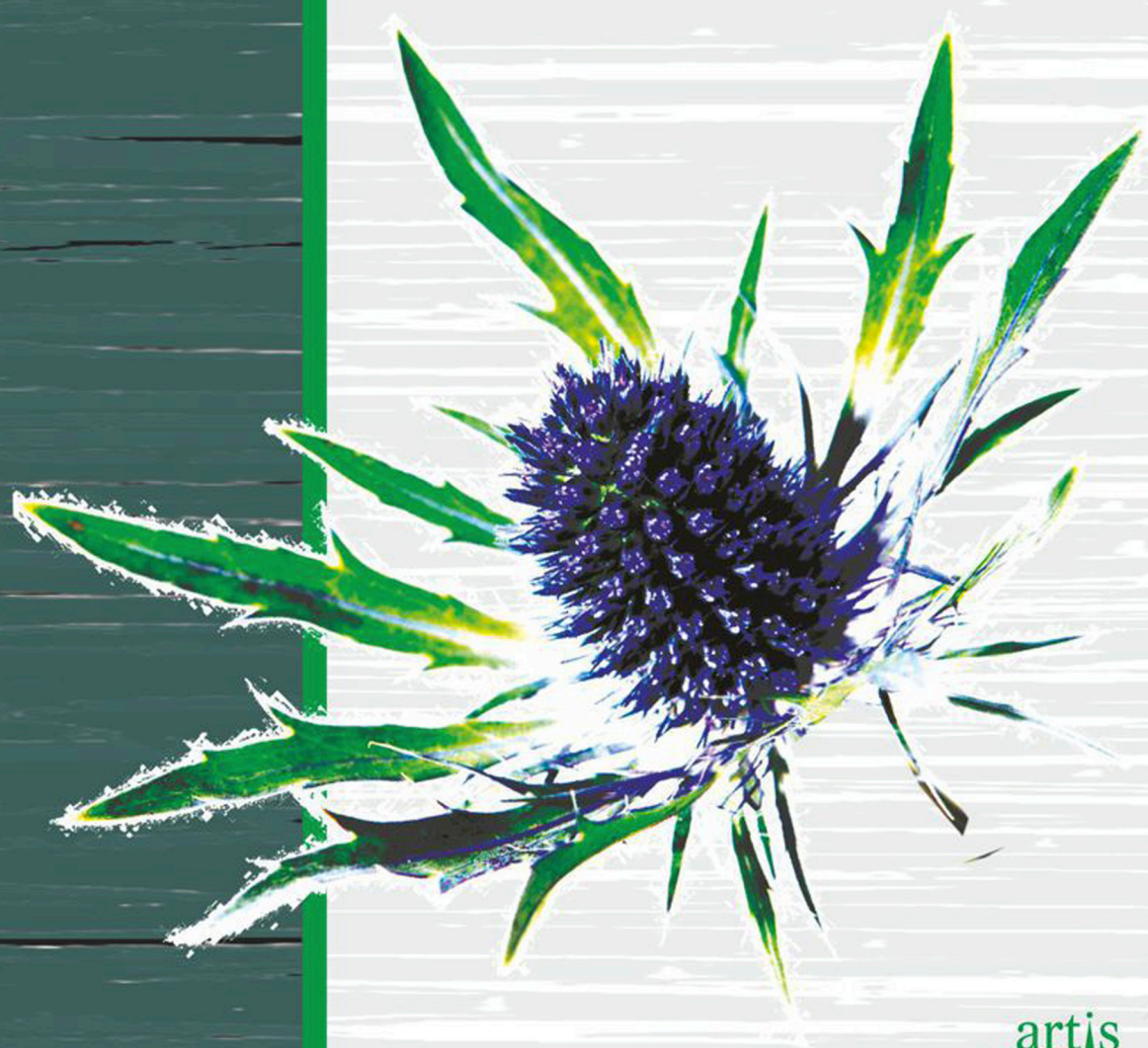

Renata
Bhujun

MATKY A MACOCHY

Príbeh štyroch žien

artis
omnis

epub producer © 2015 Artis Omnis
All rights reserved.

© Vydal: Artis Omnis v edícii Margo
Kysucká cesta 9, 010 01 Žilina
www.artisomnis.sk

Redakčná a jazyková úprava: Michaela Koláriková, Andrea Harmanová
25. e-book publikácia, 1. e-book vydanie

© Renata Bhujun, 2015
Cover © Dagmar Požoniová, 2015

No part of this book may be reproduced in any form or by any electronic or mechanical means including information storage and retrieval systems, without permission in writing from the author.

The only exception is by a reviewer, who may quote short excerpts in a review.

Všetky práva vyhradené. Žiadna časť tejto publikácie nemôže byť reprodukováaná, uložená vo vyhľadávacom systéme alebo rozširovaná žiadnym spôsobom a v žiadnej forme bez predchádzajúceho súhlasu vydavateľa.

epub - ISBN: 978-80-89718-25-2

mobi - ISBN: 978-80-89718-26-9

pdf - ISBN: 978-80-89718-27-6

Venovanie

Neexistuje slovo, ktoré by vyjadriilo, čo cíti matka, ktorá prišla o dieťa.

...šialenstvo, prázdno, bolesť, žiaľ, smútok, apatia...

To všetko je málo.

A predsa! Aj v živote ženy bez BYTIA nastanú situácie, ktoré sa ju snažia vtiahnuť do reality života. Ona sa bráni, nechce, pretože so smrťou dieťaťa zomrela aj ona – TAM, hlboko vo vnútri, kde začalo existovať NiČ...

Venujem všetkým matkám, ktoré sa snažia vyjsť z tejto ničoty.

Podakovanie

Moje veľké ĎAKUJEM patrí synovi Oliverovi, svetlu,
ktoré mi vnáša nádej do života;

mojej mame Milke a sestre Tinke, bez ktorých by toto svetlo nemohlo jasne svietiť;
neteri Sabinke a synovcovi Šimonkovi, ktorí sa snažia byť svetlu sestrou a bratom;
manželovi Kishanovi, ktorý mi je oporou.

Som vďačná aj jedinečným priateľkám: Renke, Lydke, Marike, Erike, Vierke, Majke, Vierke a Ivetke
Khalili,

ktoré sa mi nikdy neotočia chrbtom,
sú mojím záchranným kolesom...

A napokon aj super šéfke Ivetke a skvelým kolegyniam z ÚPSVaR Partizánske – aj keď už
nezapíňam vaše rady, vedzte, že ste boli pre mňa nezabudnuteľným kolektívom!

PRVÁ ČASŤ
Zoznámenia

Jesenné počasie prišlo tento rok akosi priskoro. August sa práve prehupol do svojej poslednej tretiny, ale studený vietor zmiešaný s ostrými kvapkami dopadajúcimi na zem, ktorá ešte pred pár dňami pripomínala vyprahnuté austrálske vnútrozemie, akoby si chceli svojou razanciou vydobyť nadvládu. Aj ľudia vymenili ležérny letný šatník za dlhé nohavice, svetre a všakovaké mikiny či vlnené kabátiky.

Helena z hĺbky duše neznášala takéto počasie, a tak sa tomu všetkému len skleslo prizerala. Jednou rukou sa zavesila na držadle v MHD a tupo upierala zrak na spúšť vonku. Zostala stáť v blízkosti dverí, hoci miesta na sedenie zívajú prázdnotou. Bolo niečo pred polnocou, odovzdala pokyny kolegyni, ktorá ju vystriedala, a tým rolu recepcnej vo vychytenom bratislavskom hoteli pre dnešok úspešne odohrala.

Nie vždy tomu tak bolo. Predtým ju zmeny klímy nedokázali vykoľajiť. Brala ich tak, ako prichádzali. Predtým... Hlboká ryha uprostred čela odkryla, že nie počasie je to podstatné, čo driape vnútro štyridsaťpäťročnej ženy. Ona si len vytvorila vinníka – príčinu smútku, pôvodcu jej mizernej nálady. Vietor, chlad a dážď. Také ľahké. Veď nie je sama, kto sa necíti dvakrát najlepšie práve počas takýchto dní. Prečo by nemohla aj ona? Je oveľa jednoduchšie obviňovať zo svojej zlej nálady počasie. Uškrnula sa nad touto pokryteckou maskou, ale prijala ju bez váhania. Aj tak len ona sama vie, ako veľmi to tam vnútri bolí – načo to komu vešať na nos.

A predsa sa na jej tvár dokázal pretlačiť úsmev. Vyvolala ho spomienka na zážitok, ktorý jej stihla pri výmene služby odrapotať kolegyňa: „Vieš, ako ten hosť z ôsmeho neustále otravoval, aby som mu ukázala krásy slovenského vidieka? Teen,“ nervózne zatiahla, keď Helena nechápavo zavrtila hlavou. „Och, vravela som ti predsa o tom Austráľčanovi! Je u nás už mesiac a neustále mi nadbieha.“

„Aha,“ Helene konečne svitlo. „Ale veď je vo veku tvojho starého otca,“ neodpustila si poznámku.

Laura bez akéhokoľvek komentovania len mávla rukou a pokračovala v rozprávaní: „Tak som ho vytiahla na ten vidiek. Vzali sme to cez Marianku, Borinku, Stupavu, Svätý Jur...“

„Preboha, Laura!“ zahriakla ju. „Chcem počuť pointu.“

„Okej, okej. Tak v jednej z tých niekoľkých dediniek som mu ukázala automat na mlieko. Vieš, taká tá búdka, v blízkosti ktorej je postavený veľký maskot kravičky...“

„Laura!“

„Tak som mu vysvetlila, čo je to, prečo to tu je a všetky tie informácie okolo. Nezabudla som mu povedať, že to zvierajú v slovenčine povie krava a že je to veľmi podobné anglickému cow. No a on, že to je skvelé a že si to všetko nafotí. Odchytil teda miestneho výrastka a poprosil ho, aby nás pri tej skulptúre odfotil.“

„No a?“ Helena už netrpezlivo prestupovala z nohy na nohu.

„Počkej, to najlepšie ešte len príde. Povedal tomu mladíkovi doslova: *Can you make me photo with this kurva?* Ja som si práve pretierala pery rúžom a takmer som ho prehltila. Samozrejme, že mladý muž rozumel dvom slovám – jedno bolo foto a to druhé kurva – veď vieš. Uzanlivo pokýval hlavou: *Hmmm, very pekná kurva, a cvakol nás.*“

Helena sa srdečne rozosmiala a odchádzajúc zamávala kolegyni na pozdrav.

„No, bohovsky smiešne, že?“ zahundrala rozprávačka.

„Čo sa srdíš? Aspoň si sa dozvedela, že aj na vidieku ňa považujú za peknú,“ utešovala ju Helena odo dverí.

„To mám za svoju dobrotu,“ Laura sa tvárila naoko namosúrene a vražedne zagánila na zvoniaci telefón. „Odteraz už žiadne prehliadky po okolí,“ dušovala sa.

„Tak ja bežím. Prajem ti príjemnú službu,“ poslala široký úsmev smerom ku kolegyni. Tá jej len kývla rukou a konečne zodvihla slúchadlo.

Prudké pribrzdenie ňou zamávalo. Akoby jej nemalo byť dopriate usmievať sa. Kratučký okamih, keď si dovolila ten prepych, znovu vystriedali depresívne pocity. Kabelka sa jej zošuchla z ramena, na bok sčesaná, po pleciah siahajúca ofina jej razom zakryla výhľad. Napravila si tašku, prstami zasunula rozlietane vlasy za pravé ucho, a vlastne až teraz si uvedomila, že sa o jednu zastávku previezla.

„Dočerta,“ zakliala. Jej mrzutosť sa stupňovala. Našťastie to nemala k bytu ďaleko. Vlastne, vzdialenosť bola úplne rovnaká, len teraz nedôjde k bytovke z pravej, ale z ľavej strany. To je celý rozdiel. Problém tkvel však v tom, že bude musieť prejsť okolo vchodu pani Etely a ona sa s ňou nechcela stretnúť. Dnes nie. Dnes nemá absolútne náladu počúvať, aké šikovné a skvelé sú jej deti a vnúčence. Pri rečiach o deťoch v nej vlastná bolesť neraz prebúdza žiarlivosť.

Plne si uvedomovala svoj neuh. Bojovala s ním, ale zvlášť pod vplyvom klimatických podmienok vychádzal práve on z tohto boja víťazne. Vždy, keď ju žiarlivosť opantala, chcela vyblafnúť na spoločníčku na lavičke, aké vedia byť deti nevďačné a určite aj tie Eteľkine si robia väčšiu starosť o jej trojizbový byt ako o ňu samotnú.

Hm, lavička, stočila myšlienku iným smerom. Na svoje obľúbené miesto – obyčajnú, drevenú, na hnedo natretú lavičku pred vchodom. Jej miestami ošúpaný náter si musel za tie roky vytrpieť všeličo, uvažovala. Poznala už naspamäť všetky nožíkom do dreva vyryté odkazy. Vždy, ako si na ňu sadala, zvedavo skúmala, či k nim nepribudol nejaký nový. Ona a ani jej spoločníčky však do nej odkazy neryli. Je až obdivuhodné, akým psychológom môže byť obyčajný kus dreva. Ako trpezlivo znášal ich ponosy, príbehy veselé i smutné. Lavička bola ich búľtavou vrbou. Ukrývala veľké kúzlo, dokázala spomaliť čas, dokázala ho dokonca zastaviť.

Helena si nikdy predtým neuvedomovala, o aký skvelý vynález vlastne ide. Až keď sa tam začali stretávať. Najskôr len ona a suseda Nina, neskôr pribudla pani Eteľka a nakoniec zvodná Denisa. Pousmiala sa nad tým, aká pestrá veková paleta a mnohorakosť ľudských príbehov sa schádza na lavičke pred druhým vchodom.

Veď je predsa poľnoc! A k tomu všetkému toto psie počasie. Čo by tu tak asi robila pani Eteľka? Vrátila sa do prítomnosti, pritiahla si kabátik bližšie ku krku a natiahla krok. Čo ja všetko stihnem v tej mojej palici rozobrať. To som celá ja! Robím to vždy, keď je vonku takýto des, len aby som odviedla myseľ od samej seba, silnejšie uchopila dáždňik a snažila sa chrániť si tvár pred náporom dažďa. Ale márne – vietor silnel a rozhodol sa, že si dáždňik stoj čo stoj privlastní, tak ním lomcoval všetkými smermi. Aby toho nebolo málo, bubnovanie dopadajúcich kvapiek prefaľ zvuk zlomeného podpätku a poľnocnou Petržalkou zaznelo ostré slovo.

Dokrivkala ku vchodu a plná nervov nastúpila do výťahu. Na piatom odomkla, šmarila kabelku na vešiakovú stenu a s ešte väčšou nervozitou zhodila z nôh nevydarené čižmičky, siahajúce po útle členky. *Keď sa darí, tak sa darí,* s frflaním vošla do kúpeľne, zhodila zo seba šatstvo a vošla do sprchovacieho kúta. Túžobne očakávala, ako na jej prezimované telo dopadne prúd takmer horúcej vody. No ľadová sprška, ktorej sa dočkala, ju priam paralyzovala. Vybehla z kúpeľne zabalená do županu a hromžila.

„Poľnoc-nepoľnoc, toto už je priveľa. Aby som si ja ani po náročnom dni nemohla dopriať vytúžený kúpeľ. Za tie nekresťanské peniaze, čo za tento jednoizbový zázrak platím?!“ napálená vchádzala do výťahu, odhodlaná vytiahnuť domovníka, aby s tým okamžite niečo spravil. Až teraz jej udrela do očí veľká biela ceduľa s tromi výkričníkmi: *Vážený nájomníci, v dňoch 25. až 26. augusta bude odstávka teplej vody z dôvodu opravy potrubia.* „Kristepane,“ vytlačila zo seba posledné odrobinky pokoja. Už sa

nestihla ani zamyslieť nad hrúbkou v ozname. Oľutovala, že sa tak veľmi ponáhľala domov a neosprchovala sa v práci. „Domov,“ zašepkala s dávkou trpkosti a zahanbená sama pred sebou, pred svojou nevšímavosťou, sa čo najrýchlejšie ukryla za dvermi bytu. Skleslo si sadla na skrinku v predsieni, lakťami sa oprela o stehná a do dlaní schovala bradu a trošku špicatý nos. Drobné ruky nedokázali zakryť viac, preto im prišli na pomoc vlasy a zastreli mandľovo tvarované tmavé oči. Takto, chúliac sa do vlastného tela, vyprskla do nekontrolovateľného smiechu. Neznámy by ho pokojne mohol prirovnať k zavýjaniu šialenej ženy. Zavýjanie, ktoré sa postupne zmenilo na usedavý plač. Až keď dostala zo seba poslednú slzu, presunula sa do izby. Ruky ešte siahli po škatuľke na nočnom stolíku. Kúpila ju kedysi v antikvariáte. Malý kúsok dreva vo vnútri ukrýval pre ňu ten najcennejší poklad. Zovrela ho do dlane, schúlila sa na posteľ a zaspala.

~ ~ ~

Ráno si ostré slnečné lúče šikovne prerazili cestu pomedzi nedbalo zatiahnuté žalúzie. Otvorila oči. Najskôr opatrne, do úzkej štrbiny, a keď si trošku privykli na ostrý svit, nič im nebránilo v tom, aby si slnečný kúpeľ vychutnali naplno. *To je neskutočné, taká zmena*, vyskočila naradostnene z postele smerom k obloku a doširoka ho otvorila. Zlepšenému počasiu úmerne zodpovedala aj jej nálada. Po včerajšej depke nebolo ani stopy.

Prešla do kuchyne a počkala, kým zovrie voda na kávu, potom sa presunula do kúpeľne. Pri pohľade do zrkadla sa predsa len zamračila. Na vine boli opuchnuté viečka a začervenané oči. *Ólala, pani Helenka, vy teda vyzeráte!* Opláchla si tvár a umyla zuby. Prešla opäť do kuchyne, z chladničky vybrala šalátovku a s kolieskami uhorky sa presunula pred televízor, prevalila sa na posteľ a priložila si plátky na viečka. Okamžite pocítila úľavu. Času mala habadej, dnes ide na nočnú. Započúvala sa do ranných správ. *Nič príjemné k takému peknému ránu!* Nahmatala vedľa seba ovládač a len tak, po pamäti, sa pustila do prepínania televíznych kanálov. Skončila, až keď sa dopracovala k hudobnej stanici, kde práve hrali Pink a jej Just give me a reason. *Teraz je to tak, ako má byť*, pohmkávala si chytľavú melódiu. Tóny preťalo nástojčivé zvonenie pri dverách. Prudko sa posadila, až zelené kolieska odfrkli kamsi na podlahu. Schmatla župan z taburetky a naboso cupitala k dverám.

„To som rada, že si už hore,“ odrapotali plné pery prekryté krikľavočerveným rúžom. Štíhle nohy v šľapkách na opätku a naryšavo zafarbené vlasy, upravené v štýle anglickej kráľovnej, vbehli do kuchyne. Pestované ruky naplnili rýchlovarnú kanvicu. A tie isté ruky náhlivo vzali zo stojana na kuchynskej linke malú lyžičku a nasypali kávu do šálky. Medzitým pery stále čosi mleli. Pre Helenu to boli zatiaľ len neidentifikovateľné symboly, keďže sa ešte preberala z víru driemot.

„Prajem ti dobré ráno,“ povedala zívajúc a vošla do priestoru, ktorý okupovala suseda. Siahla po šálke s kávou, ktorá bola horúca akurát tak, ako to mala rada, a odpila si. Sadla si za stôl, podoprela bradu dlaňou a pozerala na vždy dokonalo upravenú priateľku.

„Tak, čo na to hovoríš?“ veľké zelené oči hľadeli na prisediacu ako na prízrak. Nielen preto, že výzor tmavovlásky bol vo veľkom rozpore s jej zásadami, ako má správna žena vyzeráť, a to podľa hesla: Za každých podmienok vždy upravená!, ale hlavne preto, že ešte stále nehíkala nad správou, ktorú jej práve oznámila. „Haló, tak čo?“

„Prepáč, ale včera som nemala práve najlepší deň. Som dnes ešte akási mimo,“ zívla Helena a znovu si odpila z kávy. „Mohla by si mi, prosím ťa, ešte raz zopakovať tú fantastickú správu?“

Nina nervózne prevrátila očami. „Tak si predstav,“ začala s veľkým nádychom. „Ale hoď medzitým niečo na seba, pani Etela už čaká vonku na lavičke. Musíme využiť pekné počasie,“ odbočila akoby mimochodom a konečne spustila. „Včera som upratovala Karolkovu pracovňu a našla som tam, len tak

ležérne, „jej hlas naberal na dôležitosti a umelá riasa veľavýznamne žmurkla na pomaly sa obliekajúcu Helenu, „položené dosky. Vieš, také, do ktorých si Karolko ukladá svoje projekty.“ Helena prikývla, aj keď vôbec netušila, čo má Nina na mysli. „Na tých doskách bol nalepený štítok s názvom Môj dom!“ Nina priam zvýskla od vzrušenia. „Náhľivo som ich otvorila, a bol tam. Môj dom bol tam!“ zopakovala a zľahka zatlieskala končekmi prstov, ktoré spolu s tuhočervenými nechtami vytvárali akúsi striešku.

Ach, Nina, hráš sa na dámu, a pritom si stále ako decko. Ako sa môže zrelá žena takto sprostoto tešiť. Helena prestala počúvať. Ale len na moment.

„Presne taký, aký som mu raz ukázala v katalógu.“ Nepozornú poslucháčku vrátila do reality vysoká tónina Nininho nadšenia. „Boli tam náčrty, rozmery, všetky záznamy a informácie týkajúce sa projektu domu. Chápeš? Môj Karolko sa konečne rozhybal a postaví mi domček,“ vrhla sa na priateľku, objala ju a takmer detinsky sa s ňou zavrtila po izbe. „No povedz, nie je to úžasné?“ Helena na ňu tupo hľadela.

V duchu žasla nad oduševnením tridsaťšesťročnej žienky domácej z ôsmeho poschodia. Ženy, ktorej nechýba hádam nič zo súčasných predstáv o šťastnom živote, len skutočne milujúci manžel. Aj keď, samozrejme, Nina nedá na neho dopustiť. Prilepila mu na čelo všetky superlatívy.

Helena nevedela, či cíti zlosť, alebo ľútosť nad naivitou tejto ženy. A možno to nie je naivita, možno len odmieta vidieť pravdu. Ak sa láska dá obliecť do dovolenky pri mori a neobmedzený limit na kreditke. Ak je prejavom pozornosti, že manžel svoju manželku predvádza ako cvičenú opičku na rôznych plesoch či večierkoch, prosím. Ak jej neprekáža, že okrem honosných šiat a naučených fráz a póz vlastne nereprezentuje samu seba, svoje myšlienky, svoje túžby, svoju inteligenciu, ale len ako bábka pomáha vyzdvihovať všetky atribúty svojho milujúceho a pozorného manžela. No, čo už, aj toto je zrejme jedna z tvárí šťastia.

Nina nervózne poklepkala špičkou šľapky o podlahu. Bol to signál, ktorý mal Helenu prinútiť k reakcii.

„Hm, tak mi povedz, čo budeš robiť s domčekom?“ spustila Helena ľadovú sprchu. „Máte štvorizbový byt. Ste bezdetný pár. O tvojej chuti pracovať na záhradke nemôže byť ani reč. Tak načo to? Ešte jedna vec – prečo tam bol štítok Môj dom? Prečo nie Náš dom? A vôbec, môže ísť predsa o projekt pre nejakého klienta, ktorý si zhodou náhod vybral presne taký istý dom, aký si ty ukazovala tvojmu Karolkovi,“ schladila susedu, upínajúc si pred zrkadlom vlasy do štipca.

„Teda, ty si úplne nemožná,“ Nina sa naduto odlepila od zárubne a vrátila sa do kuchyne. Rovnako namosúrene si sadla a nervózne poklepkávala špičkou po dlažbe.

„Veď sa už toľko nezdúvaj,“ ozvalo sa z kúpeľne. „Ja len chcem predísť tvojmu prípadnému sklamaniu. Neteš sa dopredu!“ Helena mala rada túto ženu, ktorá jej neraz svojimi reakciami pripomínala oheň a vodu, a preto sa jej snažila otvoriť oči. Ale Nina odmietala vidieť pravdu, až chorobne milovala svojho Karolka. Nepočúvala. Nechcela. Ba naopak, osopila sa na priateľku, že jej skvelého muža závidí a nechápe, čo proti nemu stále má.

Helena vedela svoje. Vždy, keď Nina začala básniť o manželovi, vybavila sa jej príhoda spred štyroch rokov: Ona, na prvý pohľad ničím zvlášť zaujímavá recepčná a Ninin Karol spoločne nastúpili do výťahu. Vtedy zistila, aký je nebezpečný. Cítila, ako sa pomaly poddáva uhrančivému pohľadu, príjemnému vystupovaniu, sugestívnemu hlasu, parfumu Hugo Boss a, v neposlednom rade, až démonicky príťažlivému chlapovi. Trval na tom, že ju vyvezie k nim na ôsme a vypijú si spolu kávičku. Bola presvedčená, že Nina bude nadšená, pretože jej bude môcť dokázať, aký je skutočne jej Karolko super. Ani len netušila, že Ninina pedikérka mala náhodou voľný termín... Byť slabších mravov, určite by v ten deň podľahla magickému šarmu spoločníka.

Skončilo to fiaskom. Pri pokuse o bozk mu treskla také zaucho, že na líci musel mať odtlačok aj po dvoch hodinách. No do smiechu jej nie je, pretože ide o Ninu.

„Tak pod!“ vyzvala ju, „vezmi si svoju kávu a ideme von. Dnes je skutočne nádherný deň. Možno jeden z posledných takýchto teplých.“ Zatiaľ čo Nina vyšla na balkón, aby vzala malý kempingový stolík, Helena siahla do kabelky po svojej neodmysliteľnej cigarete. Výťahom sa zviezli mlčky. Kým červenovláska statočne odúvala svoje pery, tmavovláska si pozorne obzerala jej silnú vrstvu mejkapu. *Tá asi vstáva o piatej len kvôli tomu, aby toto všetko na seba naniesla. Postavu si udržiava, všetka česť, nie je na nej ani gram tuku, vlasy starostlivo upravené. Kam sa ja hrabem...* Chcela pokračovať v porovnávaní, ale výťah dorazil na miesto určenia, a tak bola nútená prestať.

„Dobré ráno, dievčatá. Chýbali ste mi,“ privítala ich pani Etela so širokým úsmevom. „Cítim sa taká sama a stratená, keď s vami nemôžem prehodiť reč. Včerajšie počasie nám v tom silou-mocou zabránilo, ale zato dnes je pani príroda maximálne zhovievavá,“ úsmev z tváre dôchodkyne nemizol. *Ak aj ja budem takto vyzeráť po sedemdesiatke, tak klobúk dolu*, prebehla Hela pohľadom po zovňajšku najstaršej z trojice. *A sama? Cíti sa sama? Dokelu, ako sa matka troch detí môže cítiť sama? Skutočne si ani jeden z jej synov nenájde čas? Nezavolá, nepríde na kus reči? Všetci majú autá, telefóny, a ona sa cíti sama. Stavím sa*, Heleny sa priateľkine slová o samote dotkli možno o čosi viac, ako mali, a preto ich v duchu ešte stále rozoberala, *že keď boli vnúčence malé, nemohla sa sťažovať na samotu. Stačilo, že zatvorili škôlku, lebo vypukla nejaká epidémia, a kľučka od jej bytu bola až prepotená, čo si ju podávali jeden za druhým. A ona len dobre o nich, a vždy veselá. Možno je zdeformovaná zo svojho povolania. Možno aj ona má heslo, rovnako ako Nina. Niečo ako: S úsmevom vždy – za každých podmienok.* Zamračenú tvár prefal na okamih letný úsmev.

Zatiaľ čo sa Helena oddávala svojim analýzám, tie dve už boli vo víre debaty. Stihli prebrať večerný program, aj okomentovať zopár okoloidúcich známych i neznámych. Hodnotili všetko a každého. Od hlavy po päty.

„Á, už sa k nám vlečie,“ zašomrala Nina na adresu dlhonohej blondínky s kočíkom. „Že sa jej chce trepať až sem. Veď býva hádam aj dva bloky odtiaľto. No, len sa pozrite! Suknička jej ledva prekryje zadok,“ utrúsila opovržlivo.

Helena zagánila na ženu v šľapkách na podpätku a následne sa zahľadela na prichádzajúcu. Denisa ich spolok oživila len nedávno. Mala dvadsaťpäť a na perách večný úsmev. Ten patril k jej pohľadu na život, oduševnenosti a zápalu – chuti do života. Jej snom, predstavám a plánom. Hlavnú úlohu v nich zohrával dvojročný drobec, obzerajúci si svet z kočíka.

„Ako sa len šťastne nesie, ako žiari,“ sarkazmus v Nininom hlase sa stupňoval. „Ktovie, možno jej k tomu dopomáha ten jej zazobaný patrón, štedrý neznámy.“

„Dost' už, Nina!“ zahriakla ju Helena. „Po prvé, je na prechádzke s malou, veď je predsa nádherne! A po druhé – prečo skrývať také krásne nohy? Veď ani tie tvoje nie sú na zahodenie. Po tom, ako si si dala vyoperovať kŕčové žily, sú priam šmrncovné.“ Etela uznanlivo potvrdila Helenine slová pokývaním hlavy. Avšak Ninina tvár viditeľne, aj napriek vrstve mejkapu, od zlosti naberala odtieň čili papriky. Bola citlivá na akékoľvek poznámky, ktoré sa týkali dokonalosti jej tela. Ona a kŕčové žily?!

„Ahoj, Monika, zlatičko malé,“ upravená žena v mihu prehodila výhybku a vstala z lavičky, aby si z kočíka vzala na ruky Denisinu dcéru. „Deni, tebe to dnes neskutočne sluší. Máš cit, vieš sa perfektne zladať. Ten tvoj amant musí z teba šalieť,“ vybafla smerom k mladej mamičke, za čo na oplátku utržila bodavé pohľady od Heleny.

Dieťa šlo z náručia do náručia a Denisa si slastne natiahla nohy, aby ich vystavila slnečným lúčom. Na Nininu poznámku reagovala len úsmevom, čím poskytla prítomným na obdiv aj ideálny chrup. To majstrovské dielo matky prírody a alabastrová pokožka mladej ženy Ninu priam iritovali. Avšak v snahe vyhnúť sa ďalším nevraživým pohľadom si radšej zasekla jazyk za zuby. *Ako sa vlastne táto k nám prikmotrila?* úporne pátrala v pamäti a zľahka si prihľadila ryšavé kadere. *Ach, áno, bolo to vtedy,*

keď sa vracala s Monikou z prechádzky a ako na potvoru jej odpadlo koleso z kočíka práve pri nás. Helena jej hneď začala pomáhať a odvtedy tu musím trpieť ten jej výstavný ksicht. Keby sa mi tak podarilo vypátrať toho jej chlebobarca! Je to nejaký mladý zbohatlík? Hm, nie. Určite to bude dajaký starší zazobaný páňko, čo si ju vydržiava. Zvedavosť ňou lomcovala.

„Si na rade, teta Nina,“ Helena jej podávala malého štebotavého človečika a pohľadom pritom zavadila o Etelu. Tá, cloniac si rukou, upierala zrak k oblohe. Keby zniesli nebo o kúsok nižšie, nikto by nezistil, kde začínajú jej oči a kde nedozerná nebeská šírava. Splynuli by v jedno. „Cnie sa vám za lietaním?“ oslovila zahľadenu tvár.

„Áno,“ odpovedala Etela krátko, ale v jej odpovedi bolo všetko – láska k povolaniu, ktoré jej umožnilo spoznávať nové krajiny, nekonečný zástup nových tvárí a ktoré jej, ako ne jeden raz povedala, dávalo pocit bezhraničnej slobody. „Tam hore,“ obrátila sa k Helene, „to je úplne iný svet. Cítite rešpekt, pokoru, obdiv nad tým všetkým.“

„Ja som už tiež niekoľkokrát letela, ale nevidím na tom nič výnimočné. Normálka. To isté, ako sedieť vo vlaku či v autobuse,“ bez dávky nadšenia utrúsila Denisa a dlhým ukazovákam si pritisla slnečné okuliare bližšie ku koreňu nosa.

„Možno, Deniska, možno. Ty ako pasažierka to však vnímaš úplne ináč než ľudia od fachu,“ trvala pokojne na svojom bývalá letuška.

Helena jej dala za pravdu: „Tiež si myslím. Dievčatá, poviem vám, že nachystať všetky tie veci pre plné lietadlo cestujúcich, byť k nim milá – či už ti je ten, či onen príjemný alebo menej príjemný –, dohliadať na všetko, čo môže narušiť hladký priebeh letu. No, na moje nervy by to veru nebolo. My, letuchtiví, si usadíme svoje ctené zadky do sedadiel a vidíme len usmiate letušky. Ponúkajú nám jedlo a nápoje, pýtajú sa nás, či nepotrebujeme to alebo ono, ale musí byť za tým čosi viac. Musí tam byť láska a radosť k profesii, zodpovednosť, a čo ja viem čo všetko.“

„Helenka, ale veď vy ste na tom rovnako. Tiež ste k hosťom vlúdna, či práve máte náladu, alebo nie, či je vám niekto sympatický, alebo nie. Všetci sme akýsi herci – amatéri. Každý hrá viacero rolí. Je tak?“

„Vlastne áno,“ uznala, „ale skutočnosť, že ste tisícky metrov vysoko, je, myslím, oveľa väčší tlak na psychiku. Nevieť si predstaviť, že mám na palube nejakého nerváka, agresora... Na zemi je to jednoduchšie – zazvoníte na ochranku, a tí už vedia, ako na nepríjemného hosťa,“ usmiala sa.

„Možno,“ pokračovala Etela, „ale podstata tkvie v tom, že ku všetkému, čo človek robí – ku každej činnosti, ktorú začne –, by mal predovšetkým pristupovať so srdcom. Snažiť sa vidieť najskôr to pozitívne, prínosné. A je jedno, či si v práci, alebo doma umývaš riad. Inak si svoj život riadne otrávime.“

„Prosím vás, kto už v dnešnej dobe umývačiek umýva riad ručne?“ zaperlila Denisa.

„Napríklad ja,“ nedala sa Etela.

„Aj ja,“ pridala sa Helena a znelo to popudene.

Denisa si jednou rukou nadvihla z drobného nosa okuliare a pozrela na ženy vedľa. „Ale veď hej. Nemyslela som to zle. Chcela som len povedať, že dnes ku všetkému pristupujeme akosi automaticky, bez nejakého bližšieho citového angažovania sa. Mám umývačku, tak šup tam so špinavým riadom. A vec je vybavená. Veľa vecí človek vykonáva len preto, že musí. Ľudia sú otrávení, kde tam aká láska. Rutina, zvyk, nevyhnutnosť – to áno, ale nič viac, podľa mňa. Tých, čo v každej činnosti hľadajú radosť, potešenie, je ako šafranu. Doba otrávila ľudí. Zobrala im vieru, zobrala im zmysel.“

Tá sa dnes rozrečnila, Ninu mrzuté myšlienky nie a nie opustiť.

„Veď predsa, Deniska, doba – to sú ľudia. Vždy boli silní a slabí, majetnejší a chudobnejší, odvážnejší a zbabelejší. Rozdiel je len v tom, že kedysi nerovnováha podnecovala ľudí k aktivite, tvorivosti. Dnes je to úplne naopak, čím väčšia nerovnováha, tým väčšia pasivita, nezaujem. Dnes na tvorivosť potrebujú

eurofondy. Zapálenie pre vec, to je to, čo im chýba v dnešnom svete,“ doplnila svoj pohľad na vec Etela.

„Je jednoduchšie a pohodlnejšie nechať sa niesť davom.

A to aj za cenu, že stratíme chuť, radosť či zmysel. To je normálne. Ktokoľvek, kto sa rozhodne vystúpiť z tohto kolotoča, je považovaný za blázna,“ nedala sa Denisa.

Fíha, napodiv to dáva aj zmysel, tentoraz sa už Nina venovala aj obsahu slov a téme, ktorú ženy rozoberali. *Nie je to len pekné, ale zdá sa, že ani hlúpe to nie je*. Niny sa zmocnila ešte väčšia závisť a zlosť nad nespravodlivosťou sveta. Nieкто má aj krásu aj múdrosť, aj... zahľadela sa do čokoládových očíek dievčatka a pohladila ho po tmavých vláskoch. „Aj deti,“ zašepkala s povzdychom sama pre seba, ale nie natoľko potichu, aby jej úzkostlivé SOS nezachytilo citlivé ucho recepčnej.

„Ty čo tu ochkáš?“ natočila sa k nej Helena.

„Ja neochkám,“ bránila sa.

„Ale ochkáš. Poznám ťa už pekných pár rokov, a aj keby si neotvorila ústa, a to akože si ich otvorila, tak viem, kedy ochkáš a lamentuješ, a kedy nie. Pravda zachkala?“ obrátila sa so žiadosťou o svedectvo na Etelu. Tá však len zavrtela hlavou, nijaké ochkanie nezachytila. Helena sa však nevzdávala: „Nina, tému ty a dieťa sme už rozoberali hádam miliónkrát. Chcela si si užívať bezstarostný život a stáť v tieni svojho muža. Ty si rozhodla, že dieťa by ho vyrušovalo, najskôr pri štúdiu, potom pri práci. A znovu si to bola ty, kto usúdil, že by ti akosi obmedzovalo slobodu. Že by ti kradlo čas, ktorý tak veľmi,“ zdôraznila nadmieru štiplavo, „ktorý tak veľmi potrebuješ pre seba. Nechápem preto, čo sa s tebou deje.“

„To prichádza s vekom, Helenka,“ poznamenala Etela a Nina pocítila, ako sa jej pomaličky dvíha tlak. „Žena začne cítiť, že jej niečo chýba. Ten zvláštny pocit sa zmocňuje matky o to viac, o čo sú deti odrastenejšie a samostatnejšie. Alebo tak, ako v prípade našej Ninočky, začne žena zažívať pocit prázdnoty z nenaplnenej roly matky. Počuje tikať biologické hodiny a zmocňuje sa jej zúfalstvo, že čosi vo svojom živote prepásla...“

„Dieťa dokáže vzťah s mužom upevniť. Teda aspoň ja to tak vnímam,“ zapojila sa do rozhovoru aj Denisa. „Pokým sa nenarodila Monika,“ pokračovala oduševnene, „bol to len taký románik. Povedala som si, okej, páňko si potrebuje povyraziť. Možno mu to doma po tej stránke, veď viete, čo myslím,“ žmurkla na poslucháčky, „že mu to neklape, alebo si chce dokazovať, že nie je na zahodenie, že ešte stále patrí do kategórie alfa samcov. Ale s príchodom tohto drobca,“ natiahla k dievčatku ruky a malá sa k nej snažila dostať od Niny čo najrýchlejšie, „s jej príchodom sa všetko zmenilo. Karol je do malej celý bláznivý a ak hádam ku mne predtým čosi cítil, tak po jej narodení by mi zniesol aj modré z neba.“ Blažene sa usmiala.

Nina tie dve vôbec nepočúvala. Bola napálená na Helenu, že otvorila túto debatu. Najradšej by odhodila svoje dlhodobé budované dekórum dámy a počastovala pani recepčnú peknou spíškou nadávok. Spozornela však pri Denisinej zmienke o mene jej partnera. Zachichotala sa. Znelo to silene a umelo. Aj slnko v tom momente zaliezlo pod mrak.

„Nevedela som, že aj tvoj miláčik sa volá Karol. My sme si toto všetko s mojím Karolkom vyjasnili,“ snažila sa prítomné dámy dôrazne uistiť. „Vyhovuje nám, ako žijeme. A o dieťati,“ na chvíľu sa odmlčala, aby vydýchala hnev, „sme možno uvažovali pred desiatimi rokmi. No keď nám nebolo dopriate, vzdali sme to. Karolko videl, ako sa tým trápim a ubezpečil ma, že aj napriek nepriazni osudu ma bude vždy nadovšetko milovať.“ Tentoraz položila akcent na posledné slovo.

„Veď hej,“ nedala si pokoj Helena, „ale ak si chcela byť skutočne tehotná, nemala si sa celé tie roky napchávať všakovakými antikoncepčnými sračkami,“ povedala natvrdo.

„Ty si ale pekná krava!“ Nina už nevydržala a jej povest' dámy dostala riadne na frak. „Od rána do mňa rýpeš. Nechápem, čo to tu vyťahuješ. Prečo tu premielaš moje súkromie?“ Žily na tenkom krku jej

mierne navreli a pravým viečkom jej začalo nekontrolovateľne mykať.

„Vždy sa tu premiela niečie súkromie, tak prečo nie aj tvoje?“ Helena jej vrátila podanie.

„Si bezcitná a hrubá, bez kúska taktu. Teraz sa už vôbec nečudujem Vincovi, že od teba utiekol. A to, čo spravil tvoj syn, si spôsobil tiež určite len ty! Muselo to byť s tebou peklo!“ bezdetná žena sa triumfálne napriamila.

„Vieš o tom veľké hovno!“ Helena prudko vyskočila z lavičky, prevrhla malý stolík a prázdne šálky sa s rachotom roztreskli na chodníku. Dievčatko v Denisinom náručí sa preľaklo a hlasito sa rozplakalo. „Prepáč, Denisa, nechcela som...“ nedokončila. Zovreté hrdlo a vnútro naplnené žiaľom jej v tom bránilo. Priam vletela do vchodu, privolala výťah a s treskom za sebou zabuchla dvere na piatom. Hodila sa na posteľ a s hlavou pod vankúšom dala priechod emóciám.

Napätá atmosféra, akú ich lavička zatiaľ nezažila, vyrazila mierumilovnej pani Etele dych. Aj jej povestný úsmev sa kamsi vytratil. Denisa nemohla dcérku utíšiť, a tak sa s plačúcim drobcom v náručí, jednou rukou tlačiac kočík, ponáhľala domov. Nina sedela bez pohnutia a so zvesenou hlavou len tupo hľadela na krikľavý lak na nechtoch.

„Teda, ja neviem presne,“ začala letuška vo výslužbe obzvlášť opatrne, „neviem presne, prečo Helenku opustil jej manžel, a vlastne ani neviem, čo je s jej synom. Ale podľa Helenkinej reakcie si myslím, že to nebolo nič príjemné. Ba naopak, je zrejmé, že jej to stále pôsobí veľkú bolesť. Nemuseli ste...“

Nina jej nedala dokončiť a vyštekla: „Len sa z nej nepotentujte! Nemala začať rýpať.“ Rovnako, ako predtým stošesťdesiatpäťcentimetrové telo tmavovlásky, aj Ninino, o desať centimetrov vyššie, s rovnakým švihom priam vyletelo z lavičky smerom ku vchodu. Bála sa, že vyjde najavo jej zahanbenie, a tak bez toho, aby sa natočila smerom k Etele, len precedila cez zuby, že sa ide venovať príprave večere pre Karolka.

Etela zostala sama. Samota – pre ňu nič nové, nič neznáme. Zvykla si. Pozrela na mobil. Len tak, zo zvyku. Počas dňa naň pozerala nespočetne veľakrát, či náhodou neprepásla volanie od detí, od vnúčeniec..., a to aj napriek tomu, že vedela, že jednoducho nemohla nepočuť prípadné zvonenie. Mobil takmer nepúšťala z rúk, a keď ich potrebovala zamestnať, telefón bol položený v tesnej blízkosti.

Vstala. Z vrecka letných trojštvrťových nohavíc vytiahla papierovú vreckovku a opatrne ňou pozbierala črepy. Keď ich vyhodila do koša na odpadky a uistila sa, že navôkol už nie sú žiadne zvyšky po červených šálkach, zložila stolík a rozhodla sa ho vrátiť majiteľke. Ešte nikdy predtým u Heleny nebola. Ich priateľstvo začínalo a končilo tam vonku, na lavičke. Oblúbila si drobnú tmavovlásku... Raz, v neďalekej lekární, jej chýbali drobné a ona jej bez najmenšieho zaváhania pomohla. Etela sa vtedy necítila dvakrát najlepšie. Bola po prekonanej chrípke a k tomu tá bolesť na hrudi... „Neuniklo mi, že s tou ženou nie je asi všetko v poriadku,“ líčila Helena neskôr Nine udalosť z lekárne. „Chcela som privolať lekársku pomoc, ale pani Etela odmietla. Tak som ju odprevadila až domov a nakoniec sme zistili, že sme takmer susedky,“ dokončila príbeh a predstavila kamarátke novú tvár. Tak už boli tri.

Etela, pomaly vystupujúc schodmi ku vchodu, si znovu vybavila deň ich prvého zoznámenia. Kráčali pomaly, do chrbtov sa im opieralo jarné slniečko, ideálny čas na prechádzku. Helene vôbec neprekážalo, že je po rušnej nočnej službe. Aj napriek miernej únave si vychutnávala atmosféru prebúdajúcej sa prírody. Celou cestou sa mali o čom zhovárať a s radosťou si dohodli ďalšie stretnutie na lavičke pred Heleniným vchodom. *Helenka bola hneď od začiatku ku mne veľmi milá a pozorná*, stihlo ešte preletieť hlavou starej dámy, kým stála pri zvončeku na piatom poschodí.

Dvere sa otvorili až po štvrtom krátkom zazvonení.

„Priniesla som vám stolík,“ hoci udržiavané, ale predsa len vekom poznačené, viac kostnaté ako

mäsité ruky otrčali zabudnutý predmet.

„Ďakujem, pani Etela,“ poďakovala jej Helena bez najmensej chuti rozvíjať debatu, s hlavou medzi pootvorenými dvermi. Už-už ich chcela zatvoriť, keď opäť prehovorila staršia z dvojice.

„Tak veľmi ma bolí, Helenka, keď sa trápíte, keď ste smutná. Ste skvelý človek, a to, čo vám povedala ona,“ trhla hlavou smerom hore, „nie je vôbec pravda.“

„Nedáte si so mnou sendvič? Je už takmer dvanásť a ja som ešte nič nejedla,“ dvere sa predsa len doširoka otvorili.

„Nie, nebudem obťažovať,“ štíhla silueta ženy sa chystala k odchodu.

„Prosím, poďte! Bude mi lepšie chutiť. Teda, nie je to bohviečo, ale teplé jedlo si dám v práci,“ nástojila Helena a zároveň ospravedlňovala svoj skromný jedálny lístok.

Cestou si upravila vlasy, ktoré sa vymanili zo zovretia štipca, a usadila priateľku na stoličku v útulnej kuchyni. Vzápätí sa priam s majstrovskou zručnosťou pustila do prípravy zeleninovo-šunkových sendvičov. „Tak, a ešte trošku cholesterolu,“ vytiahla z chladničky majonézu, malou lyžičkou ju zľahka rozotrela po povrchu a spojila obe časti sendvičov. Starostlivo ich uložila na tácku, položila na stôl malé tanieriky a papierové obrúsky. „Nech sa páči, ponúknite sa,“ vyzvala návštevu.

Jedli mlčky. Ticho prerušoval len tikot nástenných hodín.

„Myslím, že by som vám mala niečo vysvetliť,“ spustila Helena pomaly prežívajúc.

„Helenka, vôbec nič mi nemusíte vysvetľovať,“ uistila ju Etela. „Je to čisto vaša súkromná vec.“

„Ale ja jednoducho chcem,“ nástojila. Potrebovala zo seba dostať napätie, ktoré sa v nej deň čo deň iba kopilo. Cítila sa ako hrádza plná vody a bolo len otázkou času, kedy ten tlak hrázdzu pretrhne. „Ja tu vlastne nemám nikoho blízkeho. Za celé roky, čo žijem v Bratislave, som si nedokázala k nikomu nájsť cestu. Asi som skutočne nemožná.“ Poslucháčka jej chcela oponovať, ale Helenina ruka ju stopla ako policajná placka. „Hm, vlastne je tu Nina,“ opravila sa po chvíli, „ale Nina je Nina. Žije si vo svojom vlastnom, pozlátenom svete. Bankety, večierky, návštevy, reprezentačné plesy. Jej slepá oddanosť Karolkovi... Inak je fajn, len nevedno, kedy si založila na nos ružové okuliare a ony jej tam zrejme prirástli.“ Obe sa schuti rozosmiali. „Ale o inom som vám chcela povedať,“ vstala, vybrala z chladničky škatuľu s džúsom a obom naliala. „V Bratislave žijem už dvanásť rok. Pochádzam z malej dedinky Omastiná. Počuli ste už niekedy o Omastinej? Že sa tak hlúpo pýtam. Skrátka, je to malá dedinka, dnes tam žije okolo stopäťdesiat obyvateľov.“ Etela sa zhovievavo pousmiala. V porovnaní s husto osídlenou, hlučnou Bratislavou si pri tej zmienke predstavila čosi nedotknuteľné, rozprávkové, čisté.

„Ako osemnásťročná som otehotnela, ledva som stihla zmaturovať,“ pokračovala Helena vo svojom príbehu. Etela si so záujmom oprela lakeť o stôl a podoprela mierne vyčnievajúcu bradu. „Nemusím vám asi opisovať, čím všetkým som si v súvislosti s tehotenstvom musela prejsť. Bol to nielen šok pre pedagogický zbor, ale hlavne pre našich. No a dedina, tá mala z toho malé vzrušenie. Navyše, rodičia otca môjho dieťaťa robili všetko možné pre to, len aby si mňa, dievča z dediny, ich synáčik v žiadnom prípade neuväzoval na krk. Mal pred sebou veľkú kariéru lekára. Napriek tomu, napriek všetkým tým okolnostiam, bolo narodenie môjho syna, môjho Branka, tou najfantastickejšou vecou, aká ma kedy v živote stretla.“

Keď mal Branko dva roky a mne tiahlo na dvadsaťjeden, vydala som sa. Po tom predchádzajúcom bláznivom vzplanutí plnom vášne bol môj vzťah k manželovi úplne niečím iným. K tomuto o dvanásť rokov staršiemu mužovi som cítila predovšetkým vďaku. Videla som v ňom serióznosť, rozhodnosť, schopnosť postarať sa o mňa a o môjho syna, ktorému som chcela zabezpečiť budúcnosť. Vinco bol starý mládenec od nás z dediny. Pracoval v Čechách. K malému sa správal ako k vlastnému. Ani vo sne by mi nenapadlo, že sa to môže zmeniť,“ rozprávačka sa nachvíľu odmlčala a odpila si pár hltov z pohára. Etela ju zaujato sledovala. „S pribúdajúcimi rokmi som čoraz viac túžila splniť si svoj sen.“